

16. 9. 2004

ID: 28103

Výkon rozhodnutí, postihující majetek ze zaniklého společného jmění manželů

Vznik pohledávky za trvání manželství, tj. splnění podmínky nezbytné pro použití majetku tvořícího společné jmění, se při nařízení výkonu rozhodnutí neprokazuje; soud vychází z návrhu na nařízení výkonu, z jiných tvrzení oprávněného, popř. z toho, co jinak vyšlo najevo (např. z listiny dokládající, že postižené nemovitosti jsou součástí společného jmění povinného a bývalého manžela).

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 20 Cdo 1054/2002, ze dne 28.5.2003)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci výkonu rozhodnutí oprávněné Okresní správy sociálního zabezpečení v O., proti povinnému B. L., za účasti (bývalé) manželky M. L., zastoupené advokátem, pro 33.858,- Kč zřízením soudcovského zástavního práva na nemovitostech, vedené u Okresního soudu v Olomouci pod sp. zn. 41 E 846/2001, o dovolání M. L. proti usnesení Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci ze dne 9. 11. 2001, č.j. 12 Co 710/2001-34, tak, že dovolání zamítl.

Z odůvodnění :

Krajský soud v záhlaví uvedeným rozhodnutím potvrdil usnesení ze dne 27. 7. 2001, č.j. 41 E 846/2001-21, kterým Okresní soud v Olomouci nařídil podle platebního výměru oprávněné ze dne 22. 5. 2001, č. 091/01/OSVČ, k uspokojení její pohledávky ve výši 33.858,- Kč výkon rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva na označených nemovitostech ve společném jmění povinného a M. L., jako rozhodující pro pořadí soudcovského zástavního práva určil 26. 7. 2001 a rozhodl o nákladech řízení; o nákladech odvolacího řízení rozhodl krajský soud tak, že žádný z účastníků nemá na jejich náhradu právo. Předpoklady, které ustanovení § 251 a násl. a § 338b odst. 1, 2 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu ve znění pozdějších předpisů (dále též jen „o.s.ř.“), pro nařízení výkonu rozhodnutí navrženým způsobem vyžadují, měl odvolací soud za splněny; zejména uzavřel, že se podkladové rozhodnutí stalo vykonatelným a že oprávněná výpisem z katastru nemovitostí (listu vlastnictví č. 152 pro katastrální území B.) doložila - k rozhodnému okamžiku ve smyslu § 338b odst. 2 o.s.ř. - vlastnictví povinného a M. L., tedy to, že výkonem postižené pozemky a stavba jsou předmětem jejich zaniklého (nevypořádaného) společného jmění. Okolnost, že vymáhaný závazek nevznikl za trvání manželství, ale až po rozvodu (zániku společného jmění), namítaná v odvolání, není podle odvolacího soudu z hlediska účastenství M. L. ve vykonávacím řízení ve smyslu § 255 odst. 2 o.s.ř. relevantní.

Rozhodnutí odvolacího soudu napadla M. L. včasným dovoláním, jehož přípustnost dovozuje z ustanovení § 238a odst. 1 písm. c/ o.s.ř. Prostřednictvím dovolacího důvodu uvedeného v § 241a odst. 2 písm. b/ o.s.ř. (nesprávné právní posouzení věci) namítá, že vymáhaný závazek nevznikl za trvání jejího manželství s povinným, takže nařízení výkonu postihujícího majetek, který patří do (nevypořádaného) společného jmění, odporuje ustanovení § 262a odst. 1 o.s.ř. Protože závazek vznikl povinnému po zániku manželství, nepřichází v úvahu, argumentuje dovolatelka, postup podle § 267 odst. 2 o.s.ř. Okresní správě sociálního zabezpečení v O. (organizační složce státu ve smyslu zákona č. [219/2000](#) Sb.) kromě toho zákon nepřiznává „právní subjektivitu;“ v řízení o výkon rozhodnutí tudíž nemůže jako oprávněná vystupovat.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o.s.ř.) nejdříve posuzoval, zda je dovolání přípustné.

Podle ustanovení § 236 odst. 1 o.s.ř. lze dovoláním napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští.

Je-li napadeným rozhodnutím usnesení odvolacího soudu, jímž bylo potvrzeno usnesení, kterým soud prvního stupně rozhodl o návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí, je dovolání ve smyslu § 238a odst. 1 písm. c/ o.s.ř. přípustné za podmínek vymezených v § 237 odst. 1 písm. b/ nebo c/ o.s.ř. (srov. § 238a odst. 2 o.s.ř.). Protože ustanovení § 237 odst. 1 písm. b/ o.s.ř. použitelné není (usnesení soudu prvního stupně, kterým byl nařízen výkon rozhodnutí, nepředcházelo dřívější - odvolacím soudem zrušené - rozhodnutí téhož soudu), lze o přípustnosti dovolání uvažovat jen z pohledu ustanovení § 237 odst. 1 písm. c/ o.s.ř.

Podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c/ ve spojení s § 238a odst. 1 písm. c/, odst. 2 o.s.ř. je dovolání proti usnesení, jímž odvolací soud potvrdil usnesení soudu prvního stupně o nařízení výkonu rozhodnutí, přípustné, jestliže odvolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam. O takový případ jde zejména tehdy, řeší-li právní otázku, která v rozhodování dovolacího soudu nebyla dosud vyřešena nebo která je odvolacími soudy nebo dovolacím soudem rozhodována rozdílně, nebo řeší-li právní otázku v rozporu s hmotným právem (srov. § 237 odst. 3 ve spojení s § 238a odst. 2 o.s.ř.).

Vzhledem k obsahu dovolání a při vázanosti uplatněným dovolacím důvodem (§ 242 odst. 3, věta první, o.s.ř.) je možné zásadní právní význam napadeného usnesení spojovat s otázkou, zda v řízení předcházejícím nařízením výkonu rozhodnutí je důvodná námitka (rozvedeného) manžela povinného, že vymáhaná pohledávka vznikla povinnému po rozvodu manželství.

Protože jde o otázku, která v rozhodování dovolacího soudu dosud řešena nebyla, přičemž její posouzení se promítá nejen do výsledku daného řízení, ale významově zasahuje do širšího kontextu soudní praxe, je dovolání ve

smyslu § 237 odst. 1 písm. c/ ve spojení s § 238a odst. 1 písm. c/, odst. 2 o.s.ř. přípustné.

Právní posouzení věci je nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu sice správně určenou nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Podle ustanovení § 262a odst. 1 o.s.ř., výkon rozhodnutí na majetek patřící do společného jmění manželů lze nařít také tehdy, jde-li o vydobytí závazku, který vznikl za trvání manželství jen jednomu z manželů. Za majetek patřící do společného jmění povinného a jeho manžela se pro účely nařízení výkonu rozhodnutí považuje také majetek, který tvoří součást společného jmění manželů jen proto, že byl smlouvou zúžen zákonem stanoveným rozsah společného jmění manželů nebo že byl smlouvou vyhrazen vznik společného jmění ke dni zániku manželství. Podle odstavce 2 téhož ustanovení se při výkonu rozhodnutí nepřihlíží ke smlouvě, kterou byl zúžen zákonem stanoveným rozsah společného jmění manželů o majetek, který patřil do společného jmění v době vzniku vymáhané pohledávky. Totéž platí, byl-li zákonem stanoveným rozsah společného jmění manželů smlouvou rozšířen o majetek povinného, který nepatřil do společného jmění v době vzniku vymáhané pohledávky.

Podle ustanovení § 267 odst. 1 o.s.ř. právo k majetku, které nepřipouští výkon rozhodnutí, lze uplatnit vůči oprávněnému návrhem na vyloučení věci z výkonu rozhodnutí v řízení podle třetí části tohoto zákona. Obdobně se postupuje - jak stanoví odstavce 2 uvedeného ustanovení - v případech, že nařízeným výkonem rozhodnutí byl poškozen majetek, patřící do společného jmění manželů, nebo majetek, který se považuje za součást společného jmění manželů (§ 262a odst. 1), avšak vymáhaný závazek vznikl za trvání manželství jen jednomu z manželů při používání majetku, který a/ podle smlouvy o zúžení zákonem stanoveného rozsahu společného jmění manželů nebo podle smlouvy o vyhrazení vzniku společného jmění ke dni zániku manželství nepatřil do společného jmění manželů, a oprávněnému byl v době vzniku vymáhané pohledávky znám obsah smlouvy, b/ náležel výhradně povinnému proto, že jej nabyt před manželstvím, dědictvím, darem, za majetek náležející do jeho výlučného majetku nebo podle předpisů o restituci majetku, který měl ve vlastnictví před uzavřením manželství nebo který mu byl vydán jako právnímu nástupci původního vlastníka, anebo že slouží podle své povahy jen jeho osobní potřebě.

V projednávané věci ze spisu vyplývá, že je vykonáván platební výměr orgánu státní správy (srov. § 274 písm. e/ o.s.ř.), jímž byly povinnému vyměřeny doplatky pojistného na důchodové pojištění za roky 1999 a 2000 včetně penále z nedoplatku pojistného a ze záloh. Manželství povinného a M. L. bylo rozsudkem Okresního soudu v Olomouci ze dne 14. 7. 1999, sp. zn. 22 C 101/99, rozvedeno (právní moc výroku o rozvodu nastala 12. 8. 1999).

Ustanovení § 262a o.s.ř. se použije i při nařízení výkonu rozhodnutí postihujícího majetek ze zaniklého společného jmění (srov. § 149 odst. 1 zákona č. [40/1964](#) Sb., občanského zákoníku ve znění pozdějších předpisů, dále jen „obč. zák.“), které - k okamžiku rozhodnému ve smyslu § 338b odst. 2 o.s.ř. - nebylo vypořádáno (dohodou, rozhodnutím soudu nebo na základě domněnky vypořádání podle § 150 odst. 4 obč. zák.); bývalý manžel povinného je v takovém případě účastníkem řízení (§ 255 odst. 2 o.s.ř.). Protože výkon rozhodnutí soud nařídí zpravidla bez slyšení povinného a bez jednání (§ 253 odst. 1, 2 o.s.ř.), nelze se v řízení, jež rozhodnutí o nařízení výkonu předchází, zabývat

- kromě jiných skutečností - otázkou vzniku závazku, jehož vydobytí je navrhováno. Jinak řečeno, vznik pohledávky za trvání manželství, tj. splnění podmínky nezbytné pro použití majetku tvořícího společné jmění, se při nařízení výkonu rozhodnutí neprokazuje; soud vychází z návrhu na nařízení výkonu, z jiných tvrzení oprávněného, popř. z toho, co jinak vyšlo najevo (např. z listiny dokládající, že postižené nemovitosti jsou součástí společného jmění povinného a /bývalého/ manžela).

Již z výše uvedeného lze uzavřít, že odvolací soud, který námitku, že vymáhaná pohledávka nevznikla za trvání manželství povinného a M. L., pokládal za bezcennou, se chyby v právním posouzení nedopustil.

Nad rámec odůvodnění dovolací soud připomíná, že výše zmíněná námitka by mohla být významná v řízení zahájeném tzv. excindační žalobou (srov. § 267 o.s.ř.).

Je-li dovolání přípustné, přihlédne dovolací soud (i z úřední povinnosti) k vadám uvedeným v § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a/, b/ a § 229 odst. 3, jakož i k jiným vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci (srov. § 242 odst. 3, větu druhou, o.s.ř.). Tvrzení, že Okresní správa sociálního zabezpečení v O., která v řízení o výkon rozhodnutí vystupovala jako oprávněná, nemá způsobilost být účastníkem tohoto řízení (§ 229 odst. 1 písm. b/, § 19 o.s.ř.), neobstojí (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 6. 2000, sp. zn. 21 Cdo 2458/99, uveřejněné ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek 1/2001 pod č. 3).

Protože jiné vady namítány nebyly a ze spisu nevyplývají, Nejvyšší soud - bez jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o.s.ř.) - dovolání jako nedůvodné zamítl (§ 243b odst. 2, část věty před středníkem, odst. 6 o.s.ř.).

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Tarifní hodnota](#)
- [Nepoložení předběžné otázky Soudnímu dvoru EU](#)
- [Koupě nemovité věci](#)
- [Nesprávný úřední postup \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Platební neschopnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předkupní právo \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Přerušování řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Rodinný závod \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Dědictví](#)

- [Výživné](#)
- [Valná hromada](#)